

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi luottolaitostoiminnasta annetun lain ja eräiden muiden luottolaitostoimintaan liittyvien lakien muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi luottolaitostoiminnasta annettua lakia siten, että lain vakuusrahastoja koskeviin säännöksiin lisättäisiin tallettajien suojaa koskevat säännökset, jotka aiheutuvat talletusten vakuusjärjestelmästä annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin velvoittavista määräyksistä. Nämä säännökset koskevat muun ohella vakuusrahas-
ton korvausvelvollisuuden ja maksuvelvollisuuden ajankohtia, talletussuojan vientikieltoa ja

ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreiden vapaaehtoista talletusten lisäsuojaa sekä informaatiovelvollisuutta.

Esitykseen sisältyvät myös ehdotukset laeiksi ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain ja valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta.

Ehdotetut lait on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

SISÄLLYSLUETTELO

	Sivu		Sivu
ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ	1	YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT	10
YLEISPERUSTELUT	3	1. Lakiehdotusten perustelut	10
1. Johdanto	3	1.1. Laki luottolaitostoinnasta	10
2. Nykytila	3	1.2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitok-	14
2.1. Lainsäädäntö ja käyttö	3	sen toiminnasta Suomessa	16
2.1.1. Talletuspankkien vakuusrahastot ..	3	1.3. Valtion vakuusrahastosta annettu laki ...	16
2.1.2. Valtion vakuusrahasto	4	2. Voimaantulo	16
2.2. Nykytilan arviointi	4	3. Säättämisjärjestys	16
2.3. Talletussuojajärjestelmien kansainvälinen	5	LAKITEKSTIT	17
vertailu	5	1. Laki luottolaitostoinnasta annetun lain muut-	17
3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset ...	7	tamisesta	19
3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi	7	2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen	21
3.2. Keskeiset ehdotukset	7	toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta	22
4. Esityksen vaikutukset	9	3. Laki valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n	22
4.1. Taloudelliset vaikutukset	9	muuttamisesta	22
4.2. Muut vaikutukset	9	LIITE	22
5. Esityksen valmistelu	9	Rinnakkaistekstit	22

YLEISPERUSTELUT

1. Johdanto

Euroopan parlamentti ja neuvosto antoivat 30 päivänä toukokuuta 1994 talletussuojaa koskevan direktiivin eli direktiivin talletusten vakuusjärjestelmästä (94/19/EY; Directive on deposit-guarantee schemes), jäljempänä direktiivi. Luottolaitoksia ja niiden toimintaa, mukaan lukien tallettajien suoja, koskevat nyt yhtenäiset minimimääräykset kaikissa Euroopan Unionin (EU) jäsenmaissa ja Euroopan talousalueesta tehdyn sopimuksen (ETA-sopimus) nojalla myös ETA:n jäsenvaltioiden alueella.

Direktiiviehdotus oli valtiopäiväjärjestyksen 54 a §:n mukaisessa eduskunnan ennakkokäsittelyssä huhtikuussa 1994. Eduskunnalla ei ollut ehdotuksesta huomautettavaa.

Direktiivin mukaan jokaisessa jäsenmaassa on oltava järjestelmä, joka suojaa luottolaitoksiin tehdyt talletukset. Direktiivi edellyttää talletussuojajärjestelmän luomista, mutta ei sisällä säännöksiä suojajärjestelmän instituutioista, joiden järjestäminen on kunkin jäsenmaan oma asia. Järjestelmä voi olla varsinainen tallettajien suojajärjestelmä tai se voi direktiivin 3 artiklan mukaan olla sellainenkin järjestelmä, joka turvaa pankkien vakavaraisuuden ja maksuvalmiuden ja sitä kautta tallettajien talletukset.

Direktiivi on luonteeltaan minimidirektiivi, joten se määrittää vain talletussuojan vähimmäistason (20 000 ecua). Direktiivissä on määritelty ne talletukset ja tallettajat, joita suojan on vähintään koskettava sekä ne, jotka kansallisesti voidaan jättää suojan ulkopuolelle. Suomen talletussuojajärjestelmä vakuusrahastoi- neen, josta säädetään luottolaitostoiminnasta annetussa laissa (1607/93), jäljempänä luottolaitoslaki, on varsin pienin muutoksin sovitettavissa direktiivin säännöksiin.

Direktiivin tarkoituksena on muun ohella estää yhden valtion alueella olevien luottolaitosten välinen kilpailu tallettajan suojajärjestelmän avulla. Tämän vuoksi direktiivissä säädetään talletussuojan niin sanostusta vientikiel- losta. Luottolaitoksen sivukonttorin tallettajan suoja on aina enintään sivukonttorin sijainti- valtion suojan mukainen. Vientikieltoa koskeva säännös on tarkoitettu väliaikaiseksi ja se on voimassa vuoden 1999 loppuun.

Euroopan talousalueelta Suomeen palveluja tarjoava luottolaitos saattaa olla nimeltään

muukin kuin talletuspankki. Jos tällainen luot- tolaitos kotimaassaan saamansa toimiluvan perusteella voi ottaa vastaan talletuksia, sen Suomessa oleva sivukonttorikin voi ottaa vas- taan talletuksia. Mikäli sivukonttorin kotival- tiosta tuleva näiden talletusten suoja ei ole yhtä kattava kuin Suomen vakuusrahastosuoja, voi sivukonttori lisäsuojan osalta kuulua suomalai- seen vakuusrahastoon.

Suomessa talletussuojalla on useimpia Eu- roopan maita pitempi historia. Paikallispan- keilla oli omat vakuusrahastonsa jo 1930-luvun alkupuolella. Talletussuojalla on Suomessa py- ritty yhtäältä tallettajien aseman turvaamiseen siten, että tallettajat voivat tallettaa varansa pankkeihin pelkäämättä talletuksensa menettä- mistä pankin joutuessa vaikeuksiin. Toisaalta paikallispankkien vakuusrahastojen yhtenä teh- tävänä on ollut pankkien välisen yhteisvastuun organisointi.

Kaikille liike-, säästö- ja osuuspankeille pa- kollisiksi vakuusrahastoon kuuluminen tuli vuoden 1970 alusta. Vaikka silloisessa laissa ei määritelty täsmällisesti talletussuojan katta- vuutta, yleisen käsityksen mukaan talletus- suojaa pidettiin kaikki talletukset kattavana. Valtion vakuusrahaston perustamisen yhtey- dessä vuonna 1992 täsmennettiin talletussuoja nimenomaisesti kaikki talletukset kattavaksi.

EU:n direktiivi ei edellytä Suomen talletus- suojan supistamista. Lisäksi eduskunnan ta- kaus sille, että pankit vastaavat ajallaan si- toumuksistaan, on edelleen voimassa.

2. Nykytila

2.1. Lainsäädäntö ja käytäntö

2.1.1. Talletuspankkien vakuusrahastot

Vuoden 1994 alussa tuli voimaan laki luot- tolaitostoiminnasta, joka korvasi talletuspank- kien toiminnasta annetun lain (1268/90). Pank- kien vakuusrahastoja koskevat säännökset siir- tyivät uuteen luottolaitoslakiin samansisältöisi- nä kuin ne olivat olleet kumotussa laissa. Säännökset otettiin lain 6 lukuun.

Voimassa olevan lain 55 §:n mukaan talletus- pankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saa- misten turvaamiseksi on liikepankin ja Posti- pankki Oy:n kuuluttava liikepankkien ja Pos-

tipankki Oy:n vakuusrahastoon, säästöpankin säästöpankkien vakuusrahastoon ja osuuspankin osuuspankkien vakuusrahastoon. Säästöpankkien ja osuuspankkien keskusrahallaitoksesta toimiva tai niiden omistama liikepankki voi kuulua joko liikepankkien ja Postipankki Oy:n tai paikallispankkiryhmän vakuusrahastoon.

Vakuusrahaston juridisesta muodosta ei ole muita säännöksiä kuin mitä lain 6 luvussa säädetään. Pankit eivät suoraan omista rahastoa. Lain mukaan rahastoon kuuluvalla talletuspankilla ei ole oikeutta vaatia osuuttaan vakuusrahastosta erotettavaksi itselleen eikä luovuttaa sitä toiselle. Talletuspankin osuutta vakuusrahastossa ei myöskään lueta pankin varoiksi.

Laissa on lisäksi säännökset vakuusrahaston säännöistä ja niiden sisällöstä, hallinnosta, kannatusmaksun perimisestä ja perinnän keskeyttämisestä, tallettajien saamisten suorittamisesta, vakuusrahaston lainanotosta ja lainanannosta sekä varojen sijoittamisesta.

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorilla on mahdollisuus saada edustajansa hallitukseen, jos sivukonttori kuuluu vakuusrahastoon. Valtion vakuusrahaston hallintoneuvosto voi määrätä edustajansa sekä valtuuskuntaan että hallitukseen, jos vakuusrahasto on saanut pankkitukea valtion vakuusrahastolta tai valtion talousarviosta.

Vakuusrahasto rahoittaa toimintansa kannatusmaksuilla. Vakuusrahastoon kuuluvan talletuspankin on vuosittain suoritettava valtuuskunnan määräämä, tallettajien saamisten turvaamiseksi ja vakuusrahaston muiden velvoitteiden täyttämiseksi riittävä kannatusmaksu. Vakuusrahastolla on oikeus ottaa toimintaansa varten lainaa sekä velvoittaa jäsenpankkinsa antamaan rahastolle lainaa, jos rahaston velvoitteiden eli pankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaaminen sitä edellyttää.

Kannatusmaksun tulee lain mukaan perustua talletuspankin toiminnassaan ottamiin riskeihin. Kannatusmaksun laskentaperuste on oltava kaikille vakuusrahastoon kuuluville pankeille sama. Vakuusrahastolle vuosittain perittävien kannatusmaksujen on oltava yhteensä vähintään yksi kahdestuhannesosa ja enintään yksi sadasosa rahastoon kuuluvien pankkien viimeksi vahvistettujen taseiden yhteenlaskettua loppusummasta. Rahoitustarkastuksen on

hyväksyttävä kannatusmaksun suuruus. Rahoitustarkastus voi velvoittaa vakuusrahaston korottamaan kannatusmaksua, jos rahoitustarkastus katsoo, että valtuuskunnan määräämä kannatusmaksu ei ole riittävä turvaamaan tallettajien saamia ja vakuusrahaston muita velvoitteita.

Vakuusrahaston varoista on lain mukaan suoritettava Suomen markkoina ne selvitystilaa tai konkurssiin joutuneen, rahastoon kuuluvan talletuspankin 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevat tallettajien saamiset, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan pankin tai konkurssipesän varat eivät riitä. Vakuusrahaston varoista ei kuitenkaan suoriteta tällaisella tilillä olevia toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamia. Rahaston varoja voidaan käyttää jo selvitystilan tai konkurssin aikana.

2.1.2. Valtion vakuusrahasto

Pankkikriisiin liittyen perustettiin valtion vastuulla toimiva valtion vakuusrahasto. Rahasto perustettiin 30 päivänä huhtikuuta 1992 voimaan tulleella valtion vakuusrahastosta annetulla lailla (379/92). Lain sanamuodon mukaisesti se perustettiin talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi. Talletuspankkien ja Suomessa olevien ulkomaisten luottolaitosten talletuksia vastaanottavien sivukonttoreiden on kuuluttava vakuusrahastoon.

Rahaston tehtävänä on tukea pankkien vakuusrahastoja tai suoraan pankeja. Laissa säädettyjä tukimuotoja ovat lainat, takaukset sekä pankkien osakkeiden ja osuuksien hankkiminen. Tuki on tarkoitettu tilapäiseksi ja niin ollen valtiolle takaisinmaksettavaksi. Myöhemmin lakiin lisättiin säännökset, jotka mahdollistavat tuettavan pankin omaisuuden siirtämisen valtion määräysvallassa olevaan omaisuudenhoitoyhtiöön.

2.2. Nykytilan arviointi

Talletuspankkien vakuusrahastot ovat lain mukaan velvollisia turvaamaan tallettajien talletussuhteita. Kun pankkikriisi kärjistyi vuonna 1992 ja tallettajien suojaa koskevia säännöksiä oli tarvetta ryhtyä soveltamaan, ei vakuusrahastojen tarjoama suoja riittänyt takaamaan tallettajien saamia. Vakuusrahasto-

sa oli noin 1 000 miljoonan markan edestä varoja. Talletuksia oli samanaikaisesti 260 000 miljoonaa markkaa. Tällaisessa tilanteessa vakuusrahasto ei olisi yhdenkään suuremman pankin osalta pystynyt turvaamaan tallettajien saamia. Valtion oli tultava takaamaan pankkien toimintaa. Nykytilanteessa tallettajien saamiset ovat täysin suojattuja. Valtion vakuusrahaston toiminta ja siihen liittyvä rahoitus on tarkoitettu kuitenkin väliaikaiseksi toimenpiteeksi.

Luottolaitoslain mukaan suomalaisen talletuspankin ulkomailla oleva sivukonttori on osa talletuspankkia ja sen ulkomailla olevassa sivukonttorissa olevat tallettajien saamiset ovat saman vakuusrahaston tarjoaman suojan piirissä kuin pankin muutkin talletukset.

Saatavilla olevan selvityksen mukaan Suomen talletussuojajärjestelmä on korvauksen määrän ja laajuuden osalta kattavampi kuin yleensä ETA-maissa. Näin ollen direktiivin vientikieltoa koskevia velvoittavia säännöksiä joudutaan käytännössä soveltamaan suomalaisten pankkien asianomaisissa ETA-alueen valtioissa oleviin sivukonttoreihin.

Voimassa olevan lain mukaan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin jäsenyys vakuusrahastossa on pakollista, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia eikä luottolaitoksen kotivaltiossa ole riittävästi tallettajien suojajärjestelmää. Nykyistä tilannetta joudutaan muuttamaan ETA-valtioista tulevien luottolaitosten osalta. Direktiivin mukaan jäsenvaltiosta tulevan luottolaitoksen sivukonttorilla on oltava mahdollisuus liittyä vakuusrahastoon ja saada lisäsuoja talletajiensa saamisille. Vakuusrahaston jäsenyys ei voi ETA-alueen ulkopuolisista valtioista tulevien luottolaitosten sivukonttoreille edelleenkään olla pakollista, mutta viranomaisten harkinnassa olisi, minkälaisin ehdoin ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori saisi liittyä vakuusrahastoon vai jätettäisiinkö se rahaston ulkopuolelle.

Voimassa olevan lain mukaan tallettajien saamiset suoritetaan vakuusrahaston varoista silloin, kun rahastoon kuuluva talletuspankki on joutunut selvitystilaan tai konkurssiin, jolleivät selvitystilassa olevan pankin tai konkurssipesän varat siihen riitä. Lain mukaan tallettajien saamiset voidaan suorittaa jo selvitystilan tai konkurssin aikana. Maksassa tallettajien saamiset vakuusrahasto tulee tallettajien sijaan konkurssipesän velkojaksi.

Koska selvitysmenettelyn aloittamista koske-

va viranomaispäättös annetaan yleensä myöhemmin kuin talletuspankin taloudelliset vaikeudet ilmenevät, on tallettajien saamisten suojaamiseksi säädettävä viranomaispäättöksestä, jolla vakuusrahaston korvausvelvollisuus syntyy jo ennen edellä mainittua selvitysmenettelyä.

Voimassa olevan lain mukaan tallettajan suoja on talletuspankkikohtainen siten, että yhden tallettajan talletukset yhdessä ja samassa pankissa, mukaan lukien myös pankin ulkomailla olevissa sivukonttoreissa olevat talletukset, katsotaan tallettajan saamiseksi yhdeltä pankilta. Tältä osin direktiivistä ei aiheudu muutosta voimassa olevaan lakiin.

2.3. Talletussuojajärjestelmien kansainvälinen vertailu

Käytännössä eri maissa sovellettavat vakuusjärjestelmät poikkeavat toisistaan varsin paljon yhteisistä tavoitteista huolimatta. Vakuusjärjestelmä voi olla lakisääteinen tai vapaaehtoinen, se voi olla pankkien perustama ja hallinnoima takausjärjestelmä tai sitä hallinnoi julkinen valta. Yhtenäistä maksuperustetta tai korvausvuussääntöä ei ole, vaan se vaihtelee maittain. Yksityishenkilöiden talletukset korvataan yleensä kuitenkin tiettyyn enimmäisrajaan asti. Edes EY:n direktiivi ei yhtenäistä EU-maiden käytäntöä tässä suhteessa.

Euroopan yhteisö suositti jo vuoden 1986 lopulla, että kaikissa jäsenmaissa tuli olla vuoden 1990 alkuun mennessä talletussuojajärjestelmä. Tätä ennen monissa maissa (Tanska, Italia, Irlanti, Kreikka, Portugali, Luxemburg) ei ollut lainkaan talletussuojajärjestelmää. Järjestelmän piiriin tuli kuulua kaikkien rahoituslaitosten tallettajat. Lisäksi korvauskriteerini tuli olla yksiselitteiset.

Jatkossa tarkastellaan suurimpien Euroopan maiden talletussuojajärjestelmien keskeisiä piirteitä. Ruotsi ei ole maiden joukossa, koska siellä ei ole toistaiseksi lakia talletussuojajärjestelmästä. Sitä ollaan kuitenkin valmistelemassa. Jäljempänä olevat taulukot on tehty vuonna 1993 ja ne ovat Euroopan yhteisön pankkijärjestön tuottamia (Federation Bancaire de l'Union Européenne). Taulukoista ei ole nähtävissä direktiivin vaikutusta talletussuojajärjestelmään.

Useissa maissa talletussuojajärjestelmään

kuuluminen on pakollista ja siitä säädetään laissa (taulukko 1).

Taulukko 1. Järjestelmään kuulumisen

Pankeille pakollinen	Pankeille vapaaehtoinen
Belgia	Espanja *
Englanti *	Italia
Hollanti *	Saksa
Itävalta *	Sveitsi
Japani *	
Norja *	
Ranska	
Tanska *	
USA *	
Suomi *	

* = Järjestelmästä säädetään laissa tai yleensä normitasolla

EY:n talletussuojadirektiivin mukaan suojan minimin tulee pääsäännön mukaan olla 20 000 ecua. Tämä merkitsee sitä, että useissa EU-maissa joudutaan muuttamaan lainsäädäntöä ja parantamaan suojan kattavuutta. Ainoastaan Norjassa on rajoittamaton suoja kuten Suomessakin (taulukko 2). Useimmissa maissa turva kattaa talletukset riippumatta siitä, missä valuutassa ne on tehty.

Taulukko 2. Talletussuojan kattavuus enimmillään (ecua)

Maa	Enintään
Belgia *	11.800
Espanja	11.700
Englanti *	21.700, alle 20.000 punnan talletuksista 75%, ylimenevistä ei mitään.
Hollanti	17.200
Italia	522.500 talletusta kohti. Suoja vähenee talletusten kasvaessa.
Itävalta	14.900
Japani *	53.000
Norja	rajoittamaton
Ranska *	57.800
Saksa	30 % pankin omista varoista tallettajaa kohti
Sveitsi	17.600
Tanska	31.500; osa talletuksista suojattu kokonaan
USA	76.300
Suomi	rajoittamaton

* = Suoja koskee vain kansallisessa valuutassa tehtyjä talletuksia

Direktiivi on lähtökohtaisesti tarkoitettu tallettajien suojaamiseksi. Direktiivin mukaan on kuitenkin mahdollista rakentaa suojajärjestelmä siten, että se suojaa luottolaitoksen maksuvalmiutta ja vakavaraisuutta ja sitä kautta tarjoaa tallettajille vähintään yhtä hyvän suojan kuin varsinainen talletussuoja. Tällainen järjestelmä on käytännössä useissa maissa (taulukko 3).

Taulukko 3. Järjestelmän käyttö pankkien vakavaraisuuden parantamiseen

On mahdollista	Ei ole sallittua
Belgia	Englanti
Espanja	Hollanti
Italia	Itävalta
Norja	Tanska
Ranska	
Saksa	
Sveitsi	
USA	
Suomi	

Myös kannatusmaksun perimisen suhteen on kaksi erilaista järjestelmää. Useimmissa maissa kannatusmaksu peritään vuosittain (taulukko 4). Norjassa on järjestelmään kertyville varoille asetettu enimmäismäärä, jonka saavuttamisen jälkeen kannatusmaksua ei peritä. Vaikka eräissä maissa maksu perittäisiinkin tarpeen mukaan, niin näissäkin maissa enimmäismaksu on määritelty etukäteen, joten rajoittamatonta maksuvelvollisuutta ei ole.

Taulukko 4. Järjestelmän rahoitus

Kannatusmaksu/vuosi	Tarpeen vaatiessa
Belgia	0.02 % talletuksista
Englanti *	
Espanja	0.25 % talletuksista
Japani	0.132 % talletuksista
Norja	0.15 % taseesta
Saksa	0.03 % vieraasta pääomasta
Tanska	0.2 % talletuksista
USA	0.23 % talletuksista
Suomi	0.05—1.0 % taseesta

* = Järjestelmässä elementtejä sekä kannatusmaksusta että tarpeen mukaan kerättävästä maksusta.

Suhtautuminen siihen, miten ETA-alueen ulkopuolisista valtioista tulevia pankkeja kohdel-

laan, vaihtelee valtioittain. Tällainen tilanne voi myös jatkua, sillä direktiivi ei aseta kansalliselle päätöksen teolle tässä asiassa esteitä.

Taulukko 5. ETA:n ulkopuolelta tulevien pankkien kuuluminen talletusten suojajärjestelmään

Kuuluminen pakollista	Valinnaista	Mahdotonta
Belgia	Espanja	Japani
Englanti	Italia	Norja
Hollanti	Saksa	
Itävalta	Sveitsi	
Ranska		
Tanska		
Suomi		

3. Esityksen tavoitteet ja keskeiset ehdotukset

3.1. Tavoitteet ja keinot niiden saavuttamiseksi

Esityksessä ehdotetaan luottolaitoslain tallettajien saamisen suojaa koskevia säännöksiä tarkistettaviksi. Ehdotetut muutokset ovat luonteeltaan pääasiassa teknisiä, eivätkä vaikuta olennaisesti tallettajien saamisen suojan kattavuuteen Suomessa.

Euroopan yhteisön talletusuojaa koskeva direktiivi on minimidirektiivi. Kansallinen talletusuojajärjestelmä voi olla kattavampi. Direktiivin vaatimus tallettajien suojan järjestämisestä tai sen luomisesta jäsenvaltiossa täyttyy Suomen osalta, koska meillä on jo tällä hetkellä järjestelmä, joka takaa luottolaitoslaissa tarkoitetut talletukset kokonaan.

Direktiivissä on kuitenkin säännöksiä, jotka ovat pakottavia ja joita ei Suomen lainsäädännössä vielä ole. Keskeisimmät näistä säännöksistä koskevat määräaikoja, pankin ja vakuusrahaston tiedottamisvelvollisuutta sekä tallettajien suojan vientikieltoa ja toisaalta tallettajien saamisen lisäsuojaa.

3.2. Keskeiset ehdotukset

Tarvittavat muutokset ehdotetaan tehtäväksi luottolaitostoiminnasta annettuun lakiin ja ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annettuun lakiin (1608/93).

Direktiivin 4 artiklan 1 kohtaan sisältyy niin

sanottua vientikieltoa koskeva säännös. Sen mukaan jäsenvaltiossa olevan luottolaitoksen sivukonttorin talletukset kuuluvat luottolaitoksen kotivaltion tallettajien suojajärjestelmän piiriin. Mikäli luottolaitoksen sivukonttorin sijaintivaltiossa luottolaitoksen tallettajien saamisen suoja on kuitenkin heikompi kuin luottolaitoksen kotivaltiossa, ovat luottolaitoksen sivukonttorissa olevat tallettajien saamiset suojatut enintään sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti. Koska asiasta ei ole säännöstä voimassa olevassa laissa, sitä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi lakiin.

Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaisesti Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta tulevalla luottolaitoksella on oltava oikeus hakea niin sanottua lisäsuojaa toisessa jäsenvaltiossa olevan sivukonttorin tallettajan saamisille. Viranomaisilla on kuitenkin mahdollisuus harvinaisuuksien lisäsuojaa, jos kotivaltion suoja näyttäisi vastaavan sijaintivaltion suojaa. Mikäli luottolaitoksen tallettajien saamisille katsottaisiin olevan riittävän suojan, ei luottolaitoksen sivukonttoria tarvitsisi hyväksyä vakuusrahaston jäseneksi. Asiaa koskevat säännökset ehdotetaan otettavaksi lakiin.

Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaan korvattavaksi katsotaan talletus, joka on erääntynyt ja riidaton, mutta jota luottolaitos ei ole lain ja sopimusehtojen mukaisesti maksanut. Kysymykseen tulevat jäsenvaltion kaikki ne velvoiteoikeudelliset säädökset, jotka sääntelevät pankin ja sen asiakkaan suhdetta silloin, kun on kysymys talletukseksi katsottavasta saamisesta.

Saamisen suorittamatta jäämisen on täytynyt johtua pankin taloudellisista ongelmista. Direktiivin mukaisesti viranomaisen täytyy todeta päätöksellään, että luottolaitos on viranomaisen arvion mukaan luottolaitoksen taloudellisen tilanteen vuoksi toistaiseksi kykenemätön maksamaan tallettajalle saamista, eikä senhetkessä tilanteessa viranomaisen arvion mukaan näytä kykenevän siihen lähitulevaisuudessa. Tämä viranomaisen olisi Suomessa rahoitustarkastus. Tätä vakuusrahaston suoritusvelvollisuutta koskevaa säännöstä ei ole voimassa olevassa laissa.

Direktiivin 1 artiklan 3 kohdan mukaan viranomaisen on tehtävä päätöksensä viimeistään 21. päivänä sen jälkeen, kun se on saanut tiedon tallettajalta siitä, että luottolaitos ei ole maksanut talletusta. Koska voimassa olevassa laissa ei ole mainitusta asiasta säännöksiä, ne

ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Viranomaisen erillistä päätöstä ei direktiivin mukaan tarvita, jos tuomioistuimen ennen sitä on antanut luottolaitoksen taloudellisen tilanteen perusteella päätöksen, jolla rajoitetaan luottolaitoksen tallettajien oikeutta esittää vaateita luottolaitosta vastaan.

Suomessa pankin voidaan tällöin katsoa olevan tilanteessa, jossa selvitystilaa koskevia säännöksiä sovellettaisiin pankkiin. Suomen oikeuden mukaan talletuspankkia ei voida ennen selvitystilamenettelyä asettaa konkurssiin.

Pankin mahdollisuus maksaa talletuksia voisi lakata myös sitä kautta, että toimilupa peruutetaan. Toimiluvan peruuttaminen johtaisi selvitystilasta pankin toiminnan lopettamiseen.

Ennen rahoitustarkastuksen vakuusrahaston suoritusvelvollisuutta koskevaa päätöstä ei tuomioistuimen voisi tehdä päätöstä konkurssista, koska pankilla konkurssia edeltää selvitysmenettely ja sitä koskevat päätökset tekee valtiovarainministeriö. Näin ollen direktiivin 1 artiklan 3 kohdan 2 alakohdan tarkoittamasta erillisestä tuomioistuimen päätöksentekomenettelystä ei ole tarvetta ottaa säännöstä lakiin.

Yritysten velkasaneerausta koskevaa menettelyä ei sovelleta pankkeihin yritysten saneerausesta annetun lain (47/93) 2 §:n mukaan.

Direktiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaan talletukset on maksettava kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun viranomaisen teki päätöksen suoritusvelvollisuudesta. Koska voimassa oleva laki ei suoritusvelvollisuuden osalta vastaa direktiiviä, ehdotetaan lakiin lisättäväksi asiasta säännös.

Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaan vain erittäin poikkeuksellisissa olosuhteissa ja erityisestä syystä viranomaisen voisi antaa vakuusrahastolle luvan poiketa kolmen kuukauden määrärajasta. Poikkeus voi olla enintään kolme kuukautta kerrallaan ja se voidaan myöntää vain kolme kertaa. Poikkeuksellisenä olosuhteena voitaisiin pitää esimerkiksi kansantalouden vakavaa häiriötilaa. Erityisenä syynä voisi olla esimerkiksi vakuusrahaston tilapäinen likviditeettiongelma. Voimassa olevassa laissa ei ole määräaika-säännöksiä, joten ne olisi otettava lakiin.

Direktiivin liitteen II mukaan luottolaitoksen sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän velvollisuus maksaa tallettajien saamiset alkaa siitä, kun luottolaitoksen kotivaltion viranomaisen on ilmoittanut, että luottolaitos ei ole

suorittanut erääntyneitä ja riidattomia talletuksia lain tai sopimusehtojen mukaisesti ja että kotivaltiossa viranomaisen on tehnyt päätöksen tallettajien saamisten maksamisesta suojajärjestelmän varoista. Tästä ei ole voimassa olevassa laissa säännöksiä.

Direktiivin 2 artiklassa on lueteltu ne talletukset, jotka on jätettävä suojan ulkopuolelle. Tällaisia talletuksia ovat ensinnäkin muiden luottolaitosten omasta puolestaan ja omaan lukuun tekemät talletukset. Lisäksi suojan ulkopuolelle on jätettävä kaikki sellaiset instrumentit, jotka sisältyvät omien varojen käsitteeseen. Tässä tarkoitettut omat varat on määriteltävä luottolaitosten omista varoista annetun neuvoston direktiivin (89/299/ETY) 2 artiklassa. Luottolaitoslain 73 ja 74 §:ssä on luettelo kyseisistä varoista.

Direktiivin 2 artiklan mukaan suoja ei myöskään kata talletuksia, jotka ovat peräisin rahanpesusta. Artiklassa viitataan rahoitusjärjestelmän rahanpesutarkoituksiin käyttämisen estämisestä annetun neuvoston direktiivin (91/308/ETY), jäljempänä rahanpesudirektiivi 1 artiklaan. Suomessa ei rahanpesusta käytetä tätä nimitystä, vaan rikoslaissa puhutaan kätkemisrikoksista. Koska etukäteen ei tiedetä, mitkä varat ovat rahanpesuun liittyviä, ehdotetaan laissa säädettäväksi siitä, että suojan ulkopuolelle jäävät talletukset, jotka on saatu rikoslain 32 luvussa tarkoitettulla rikoksella, jolloin tuomioistuimen tulee olla antanut asiassa jo päätöksensä. Vakuusrahaston ei ehdotuksen mukaan tarvitsisi maksaa myöskään tallettajan saamista, jos saaminen saattaa liittyä rahanpesuun, jota koskeva oikeudenkäynti tai esitutkinta on vireillä. Tämä säännös perustuu direktiivin 10 artiklan 5 kohtaan.

Direktiivin 4 artiklan mukaisesti on annettava tieto siitä päätöksestä, jolla vakuusrahasto velvoitetaan maksamaan saamiset. Edelleen on ilmoitettava siitä, miten tallettajien on meneteltävä saadakseen korvaus. Asiasta ei ole säännöstä voimassa olevassa laissa.

Direktiivin 9 artiklan 1 kohdassa säädetään, että tallettajalle on annettava tieto talletus-suojan kattavuudesta, mihin rahamäärään ja minkä tyyppisiä talletuksia korvataan ja kuka on korvausvelvollinen. Tallettajille on myös annettava tieto, jos talletuspankin sivukonttorin sijaintivaltiossa on direktiivissä tarkoitettu tässä laissa säädettyä tallettajien suojaa korvaava järjestelmä. Pankin on annettava tiedot

myös sen jäsenvaltion virallisilla kielillä, missä sivukonttori sijaitsee.

Direktiivin 9 artiklan 3 kohdassa säädetään, että jäsenvaltion on huolehdittava, etteivät luottolaitokset käytä suojajärjestelmää markkinoinnissaan tavalla, joka voisi heikentää pankkijärjestelmän vakautta tai tallettajien sitä kohtaan tuntemaa luottamusta. Tämä saattaisi tarkoittaa esimerkiksi sitä, että suojajärjestelmästä annettavat tiedot eivät vastaa suojajärjestelmän todellista turvaa. Suojajärjestelmän todellisen suojan julkitulo saattaisi aiheuttaa talletuspaon ja pahimmassa tapauksessa talletuspaon jäsenvaltiosta toiseen ja sitä kautta heikentää pankkijärjestelmän vakautta. Suojajärjestelmiä voitaisiin käyttää myös kilpailukeinona, jolla yritetään houkutella tallettajia luottolaitoksesta tai valtiosta toiseen niiden eroja korostamalla. Markkinoinnissa saadaan käyttää tietoja vain siitä järjestelmästä, johon luottolaitos kuuluu. Eri järjestelmien keskinäinen vertailu olisi siten kiellettyä.

Direktiivin 5 artiklassa on säännökset suojan kestosta ja toimiluvan peruuttamisesta. Direktiivin 4 artiklan 4 kohdassa säädetään siitä, että vakuusrahasto voi erottaa jäsenvaltiossa toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorin jäsenyydestään, jos sivukonttori ei noudata sitä koskevia säännöksiä ja määräyksiä. Direktiivin mainitussa kohdassa säädetään kuitenkin, että sivukonttoria ei saa erottaa ennenkuin vähintään 12 kuukautta on kulunut siitä, kun sivukonttorille on annettu varoitus.

Valtion vakuusrahastosta annettua lakia (379/92) ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit eivät kuuluisi enää valtion vakuusrahastoon. Muutos on perusteltua sen vuoksi, että ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin ei enää ole pakollista kuulua Suomessa mihinkään talletuspankkien vakuusrahastoista, vaikka sivukonttori ottaisi vastaan talletuksia yleisöltä. Jäsenyys voi olla vapaaehtoista. Tämä on seurausta direktiivistä, joka tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Vakuusrahastolain muutos ei vaikuta ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevien sivukonttorien tallettajien suojaan, mikäli sivukonttorit kuuluvat vakuusrahastoon, koska pankkikohtaisten vakuusrahastojen asema suhteessa valtion vakuusrahastoon ei muutu. Ulkomaisten luottolaitosten sivukonttorit ovat osa luottolaitosta, eikä sivukonttoreilla ole omaa vakavaraisuutta. Vakavaraisuuden tur-

vaaminen on luottolaitoksen kotivaltion lainsäädännön asia.

4. Esityksen vaikutukset

4.1. Taloudelliset vaikutukset

Esityksellä ei ole olennaisia valtiontaloudellisia vaikutuksia.

Vaikutukset vakuusrahastojen talouteen tulevat näkyviin vasta vuonna 1995, jolloin suomalaisten pankkien ulkomailla olevien sivukonttorien tallettajansuojan alentaminen nykyisestä saattaa vaikuttaa kannatusmaksuihin. Toisaalta vakuusrahaston velvollisuus toimia yhdessä ulkomaisten järjestelmien kanssa saattaa aiheuttaa vakuusrahastolle kuluja. Vakuusrahasto voi ulkomaisen sivukonttorin lisäsuojan osalta tulla korvausvelvolliseksi, jos asianomaisessa jäsenvaltiossa oleva talletussuojajärjestelmä on tullut korvausvelvolliseksi. Koska vastaavasta menettelystä ei ole aiempia kokemuksia, ei ole myöskään kokemusta järjestelmien yhteensovittamisen taloudellisista vaikutuksista.

Vaikutukset pankkien talouteen ilmenevät myöhemmin. Talletussuojan muutos ei kuitenkaan ole niin merkittävä, että sen voitaisiin arvioida vaikuttavan talletusten siirtymiseen valtiosta toiseen tai luottolaitoksesta toiseen.

4.2. Muut vaikutukset

Esityksellä ei ole organisatorisia vaikutuksia valtion osalta. Vakuusrahastojen tehtäviin ja voimavaroihin ehdotetut muutokset vaikuttavat.

5. Esityksen valmistelu

Esitys on valmisteltu työryhmässä, jonka valtiovarainministeriö asetti 23 päivänä maaliskuuta 1994. Työryhmän tehtävänä oli valmistella ne muutokset luottolaitostoiminnasta annetun lain ja ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain talletusten vakuusrahastosuojaa koskeviin säännöksiin, jotka aiheutuvat talletussuojaa koskevasta direktiivistä.

Esityksestä on pyydetty lausunto oikeusministeriöltä, sosiaali- ja terveysministeriön va-

kuutusosastolta, Suomen Pankilta, rahoitustarkastukselta, valtion vakuusrahastolta, kilpailuvirastolta, kuluttaja-asiamieheltä, tietosuojavaltuutetulta, Keskuskauppakamarilta, Suomen Pankkiyhdistys ry:ltä, Suomen yrittäjien Keskusliitto ry:ltä, Teollisuuden ja Työntantajain Keskusliitolta, Osuuspankkien Keskusliitto ry:ltä, Säästöpankkiliitto ry:ltä ja Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestöltä sekä seuraavilta ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreilta

Suomessa: Ford Credit Europe Plc, Citibank International Plc, Samuel Montagu & Co Ltd, Skandinaviska Enskilda Banken, Helsingfors filialen, HSBC Investment Bank Limited, Helsinki Branch, Banque Indosuez Helsinki Branch.

Lausunnoissa suhtauduttiin myönteisesti ehdotukseen ja esitettiin joitakin lähinnä teknisluontoisia tarkistuksia. Hallituksen esitys on laadittu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Laki luottolaitostoiminnasta

55 §. *Vakuusrahaston jäsenyys.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi momentti.

Pykälän uuden 3 momentin mukaan talletuspankin on ilmoitettava vakuusrahastolle ja rahoitustarkastukselle siitä, mihin tallettajien suojajärjestelmiin sen eri valtioissa olevat sivukonttorit kuuluvat. Säännöksellä on tarkoitus varmistaa se, että Suomessa olevat vakuusrahasto ja rahoitustarkastus tietävät, miten eri valtioissa olevien suomalaisten sivukonttorien talletukset korvataan ja mikä on suomalaisten vakuusrahastojen vastuu.

56 §. *Vakuusrahaston säännöt.* Pykälään ehdotetaan lisättäväksi uusi 3 momentti.

Voimassa olevan lain mukaan säännöissä on mainittava muun ohella kannatusmaksun määräytymisperusteista ja perimisajankohdasta. Ulkomaiselta luottolaitokselta, joka on hyväksytty suomalaisen vakuusrahaston jäseneksi voidaan periä lisäksi liittymismaksu. Koska liittymismaksu koskisi ainoastaan ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevia sivukonttoreita, tulee liittymismaksun määräytymisperusteesta määrätä säännöissä.

Suomessa sivukonttorin suojasta vastaa joku kolmesta talletuspankkien vakuusrahastosta. Suomessa vakuusrahasto olisi direktiivissä tarkoitettu taho, joka sopisi sivukonttorin kotivaltion suojajärjestelmästä vastaavan viranomaisen, rahaston tai vastaavan kanssa yhteistyömuodoista niiden periaatteiden mukaisesti, jotka ovat direktiivin liitteessä II. Ne koskevat muun ohella sivukonttoriin sovellettavia va-

kuusrahaston antamia ohjeita sekä vakuusrahaston korvausvelvollisuutta sivukonttorin tallettajien saamisten osalta. Vakuusrahastolla on oltava oikeus saada sivukonttorilta kaikki tarpeellinen korvauksia ja liittymismaksua koskevassa päätöksenteossa tarvittava tieto.

57 §. *Vakuusrahaston hallinto.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi. Vakuusrahastot saisivat oikeuden päättää niistä jäsenistään, jotka tulevat ETA:n jäsenvaltioista.

Lisäksi pykälään ehdotetaan lisättäväksi säännökset, joiden mukaan vakuusrahaston valtuuskuntaan ja hallitukseen on valittava ainakin yksi henkilö, joka edustaa ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita. Edustettuna olisivat vain ne sivukonttorit, jotka ovat vakuusrahaston jäseniä. Vakuusrahaston hallintotoimintien jäsenyyden salliminen vain kotimaisille pankeille voitaisiin kokea markkinoille pääsyn esteenä tai itsenäistä toimintaa harjoittavia pankkeja ja muita rahoituslaitoksia koskevien, sijoittumisvapauden ja palvelujen tarjoamisen vapauden rahoitusten poistamisesta annetun neuvoston direktiivin (73/183/ETY) 4 artiklan vastaisena menettelynä. Mainitun artiklan mukaan jäsenvaltion on taattava, että muista jäsenvaltioista tulevilla luottolaitoksilla on oikeus liittyä ammatti- tai muihin järjestöihin.

Pykälän 2 momenttia selkiytettäisiin siten, että myös yksin valtion budjettivaroista myönnetyn valtiontuen käyttäminen merkitsisi valtion edustajan tuloa hallitukseen. Valtion edustajasta määräisi valtion vakuusrahaston johtokunta, kun nimitysvalta voimassa olevan lain mukaan kuuluu vakuusrahaston hallintoneuvostolle.

60 a §. *Vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden*

alkaminen. Pykälässä säädettäisiin vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden alkamisesta.

Talletuspankin maksukyvyttömäksi toteamista koskevalle rahoitustarkastuksen päätöksenteolle direktiivin 1 artiklan 3 kohdassa asetetaan määräaika, joka on 21 päivää. Määräaika lasketaan siitä, kun rahoitustarkastus sai tiedon tallettajalta siitä, että talletuspankki ei ole maksanut tallettajan erääntynyttä ja riidattonta saamista. Tallettajan ilmoitus ei ole ehdoton edellytys rahoitustarkastuksen päätökselle. Päätös on tehtävä myös, jos rahoitustarkastus on muulla tavalla saanut tiedon saamisen suorittamatta jättämisestä, esimerkiksi tarkastuksen yhteydessä.

Rahoitustarkastus voi kuitenkin harkita, onko pankin maksukyvyttömyydessä kysymys sellaisista taloudellisista vaikeuksista, että määräs suoritusvelvollisuudesta on annettava. Rahoitustarkastus voi myös olla antamatta päätöstä. Taloudelliset vaikeudet eivät voisi olla tilapäisiä vaan niiden pitää olla sellaisia, että käsittelyhetkellä olevan arvion mukaan pankilla ei ole lähitulevaisuudessaakaan mahdollisuuksia selviytyä sitoumuksistaan.

Direktiivin liitteen II mukaan luottolaitoksen sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän velvollisuus maksaa tallettajien saamiset alkaa siitä, kun luottolaitoksen kotivaltion viranomainen on ilmoittanut, että luottolaitos ei ole suorittanut erääntyneitä ja riidattomia talletuksia lain tai sopimusehtojen mukaisesti ja että kotivaltiossa viranomainen on tehnyt päätöksen tallettajien saamisen maksamisesta suojajärjestelmän varoista.

Pykälän mukaisesti rahoitustarkastus olisi velvollinen ilmoittamaan vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden alkamista koskevasta päätöksestään. Tieto tulisi antaa asianomaisen vakuusrahaston ja talletuspankin lisäksi valtiovarainministeriölle sekä, jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, sivukonttorin sijaintivaltion asianomaiselle viranomaiselle ja, jos sivukonttori lisäsuojan osalta olisi paikallisessa suojajärjestelmässä, asianomaiselle järjestelmälle.

Jos rahoitustarkastus on velvoittanut vakuusrahaston maksamaan talletuspankissa olevat 61 §:n 1 momentissa säädetyt talletukset ja maksujen välityksessä olevat saamiset, on maksaminen käytännössä mahdollista vain, jos vakuusrahastolla on riittävät tiedot tallettajista, talletuksista ja maksuista. Pankilla ei ole velvollisuutta eikä salassapitosäännökset huo-

mioon ottaen täysin selvää oikeuttakaan luovuttaa puheena olevia tietoja vakuusrahastolle. Tämän vuoksi asiasta on otettava säännös lakiin. Talletuspankin velvollisuutena on antaa edellä tarkoitettut tiedot välittömästi sen jälkeen, kun rahoitustarkastus on antanut päätöksensä, vaikka päätöksestä olisi valitettakin. Tämä on tärkeää sen vuoksi, että vakuusrahasto voi täyttää velvollisuutensa tallettajien informoinnista.

Vakuusrahasto ei saa luovuttaa edellä tarkoitettuja tietoja eteenpäin. Henkilörekisterilain 21 §:n mukaan se, jolle henkilötietoja on luovutettu, ei saa käyttää saamiaan henkilötietoja muuhun kuin niitä luovutettaessa määriteltäisiin käyttötarkoituksiin. Koska mainittu säännös ei estä tietojen kulkeutumista saman vakuusrahaston jäsenenä olevalle muulle pankille, on tarkoituksenmukaista, että vakuusrahastolle säädetään velvollisuus pitää tiedot salassa. Niistä ei saa kertoa eikä niitä saa antaa muulle kuin ne luovuttaneelle pankille tai tietyille viranomaisille. Tällaisten tietojen luovuttaminen voisi johtaa epäterveisiin markkinavaikutuksiin, jos joku toimivista pankeista muita helpommin saisi tiedon niistä henkilöistä, jotka etsivät itselleen uutta talletuspankkia vanhan tilalle.

61 §. *Korvattavat saamiset.* Voimassa olevaa pykälää, jossa säädetään korvattavista saamisista, ehdotetaan tarkistettavaksi.

Korvaus maksetaan lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevista saamisista sekä tilille kirjattavaksi tarkoitetuista, mutta vielä kirjaamattomista maksujen välityksessä olevista saamisista. Tällainen saaminen syntyy esimerkiksi silloin kun pankin asiakkaan tiliä on veloitettu mutta maksulla ei ole vielä hyvitetty toisen asiakkaan tiliä. Se minkä pankin suojan piiriin tällaisen saamisen katsotaan kuuluvan jää riippumaan siitä, katsotaanko suoritus täytetyksi yleisten siviilioikeudellisten periaatteiden mukaan. Kaikki muut saamiset jäävät tässä tarkoitettun suojan ulkopuolelle.

Suoritettava saaminen tarkoittaa myös saamiselle maksettavaa korkoa, jos korkoa tilien mukaan maksetaan. Tältä osin ei voimassa olevaan lakiin nähdä tapahtuisi muutosta.

Voimassa olevan lain mukaan toisen luotto- ja rahoituslaitoksen omaan lukuunsa tekemät talletukset ovat suojan ulkopuolella. Tältä osin ei säännökseen tulisi muutosta. Myös valtio jää suojan ulkopuolelle, koska yleisöltä otettuina varoina ei pidetä valtiolta otettuja varoja.

Direktiivin 2 artiklassa on lueteltu ne talletukset, jotka on jätettävä suojan ulkopuolelle. Tällaisia talletuksia ovat ensinnäkin muiden luottolaitosten omasta puolestaan ja omaan lukuunsa tekemät talletukset, toiseksi kaikki sellaiset instrumentit, jotka sisältävät omien varojen käsitteeseen. Omat varat on määritelty luottolaitosten omista varoista annetun neuvoston direktiivin 2 artiklassa. Luottolaitoslain 73—74 §:ssä on säädetty kyseisistä varoista.

Suoja ei myöskään kata talletuksia, jotka ovat peräisin rahanpesurikoksesta. Direktiivin 2 artiklassa on viittaus rahanpesudirektiivin 1 artiklaan. Suomessa ei rahanpesusta käytetä tätä nimitystä, vaan rikoslaissa puhutaan kätkemisrikoksesta. Tämän vuoksi säädetään, että suojan ulkopuolelle jäävät talletukset, jotka on saatu rikoslain 32 luvussa tarkoitettulla rikoksella, jolloin tuomioistuimen tulee olla antanut asiassa päätöksensä. Säännös koskee myös suomalaisen pankin ulkomailla olevan sivukonttorin talletuksia. Tällöin talletuksen rahanpesuun liittyvä alkuperä on tullut todeta paikallisen lainsäädännön mukaisesti. Vakuusrahaston ei ehdotuksen mukaan tarvitsisi maksaa myöskään tallettajien saamista, jos saaminen saattaa liittyä rahanpesuun, jota koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä. Tämä säännös perustuu direktiivin 10 artiklan 5 kohtaan.

Vakuusrahastolle syntyy saaminen talletuspankilta vakuusrahaston korvaamien 1 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta.

61 a §. *Tallettajien saamisten suorittaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädetään vakuusrahaston suoritusvelvollisuudesta.

Voimassa olevan lain 61 §:n mukaan tallettajien saamiset suoritetaan Suomen markkoina. Tämä säännös säilytettäisiin, koska direktiivissä ei ole määräystä siitä, missä valuutassa saamiset suoritetaan.

Tallettajanuoja on talletuspankkikohtainen siten, että yhden tallettajan talletukset yhdessä ja samassa pankissa, mukaan lukien myös pankin ulkomailla olevissa sivukonttoreissa olevat talletukset, katsotaan tallettajan saamiseksi yhdeltä pankilta. Tältä osin direktiivistä ei aiheudu muutostarpeita voimassa olevaan lakiin.

Talletussuojan vientikiellosta johtuu, että tallettajan korvaus voi jäädä voimassa olevan lain mukaista korvausta alhaisemmaksi Suomessa toimiluvan saaneen talletuspankin ulkomaises-

sa sivukonttorissa olevan talletuksen osalta. Vientikieltoa sovelletaan direktiivin 4 artiklan 1 kohdan mukaan silloin, kun kotivaltion suojajärjestelmä on kattavampi kuin sijaintivaltion järjestelmä. Suomessa talletukset korvataan tällä hetkellä kokonaisuudessaan pankki- ja tallettajakohtaisesti. Jollei talletuspankin sivukonttorin sijaintivaltiossa näin tehdä, korvataan talletuspankin sivukonttorin tallettajille vain sijaintivaltion säännösten mukaisesti. Korvaus sinänsä maksetaan suomalaisesta vakuusrahastosta Suomen markkoissa.

Ehdotetulla säännöksellä ei rajoiteta Euroopan talousalueen ulkopuolisissa valtioissa olevan Suomessa toimiluvan saaneen talletuspankin sivukonttorin tallettajien saamisten suojaa siitä, mitä se on jo voimassa olevan lain mukaisesti. Näissä sivukonttoreissa olevat tallettajien saamiset ovat saman suojan piirissä kuin talletuspankin tallettajien saamiset Suomessa.

Mikäli rahoitustarkastus tekee 60 a §:ssä tarkoitetun päätöksen, on vakuusrahaston maksettava kaikkien tallettajien 61 §:n 1 momentissa tarkoitettujen saamisten riippumatta siitä, ovatko ne erääntyneet vai eivät. Talletusten on tullut olla 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä sinä päivänä, jona rahoitustarkastus on saanut 60 a §:ssä tarkoitetun ilmoituksen. Suoritusvelvollisuus ei siis koske vain sitä pankin talletustilillä ollutta saamista, jonka perusteella vakuusrahastolle syntyi velvollisuus maksaa tallettajalle.

Direktiivin 10 artiklan 1 kohdan mukaan vakuusrahaston on maksettava saamiset kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun rahoitustarkastus teki päätöksen rahaston suoritusvelvollisuudesta.

Mikäli talletuspankki on asetettu selvitystilaan ennen rahoitustarkastuksen päätöstä, lasketaan kolmen kuukauden määräaika selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Direktiivin 10 artiklan 2 kohdan mukaan vain poikkeuksellisissa olosuhteissa ja erityisesti syystä rahoitustarkastus voi antaa vakuusrahastolle luvan poiketa kolmen kuukauden määräajasta. Poikkeus voi olla enintään kolme kuukautta kerrallaan ja se voidaan myöntää vain kolme kertaa. Poikkeuksellisenä olosuhteena voitaisiin pitää esimerkiksi kansantalouden häiriötilaa. Erityisenä syynä voisi olla esimerkiksi vakuusrahaston tilapäinen likviditeettihäiriö.

Pykälässä säädetäisiin myös siitä, että jos

vakuusrahasto ei ole rahoitustarkastuksen päätöksessä asetetussa määräajassa maksanut korvausta, tallettajalla on oikeus tuomioistuimessa hakea saamisensa vakuusrahastolta.

61 b §. *Suoritusvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä vakuusrahaston ilmoitusvelvollisuudesta.

Vakuusrahaston on annettava tieto asianomaisen pankin kaikille tallettajille päätöksestä, jolla vakuusrahasto velvoitetaan maksamaan tallettajien saamiset. Samalla vakuusrahaston on ilmoitettava, miten tallettajien on meneteltävä saadakseen korvaus saamisestaan. Tiedot, mukaan lukien päätös suoritusvelvollisuuden alkamisesta, on annettava kirjallisesti kaikille niille tallettajille, joilla on 61 §:n 1 momentissa tarkoitettuja korvattavia saamia. Korvauksen hakemismenettelystä on annettava tieto myös julkisella kuulutuksella, jotta kaikkien tallettajien oikeudet voitaisiin turvata. Tätä koskeva säännös sisältyy direktiivin 10 artiklan 4 kohtaan. Kuulutus on julkaistava myös suurimmassa valtakunnallisessa ja maakunnallisessa päivälehdessä sekä mahdollisesti myös muissa viestimissä asianomaisen maan virallisilla kielillä.

61 c §. *Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä talletuspankin velvollisuudesta tiedottaa suojajärjestelmästä.

Direktiivin 9 artiklan 1 kohdan mukaan tallettajalle on annettava tieto talletussuojan kattavuudesta. Tallettajalle on annettava tiedot siitä, miten korvataan, minkä maan lainsäädäntöä sovelletaan, mihin markkamäärään ja minkä tyyppisiä talletuksia korvataan ja kuka on korvausvelvollinen. Tallettajille on myös ilmoitettava, onko talletuspankin sivukonttorin sijaintivaltiossa direktiivissä tarkoitettu tässä laissa säädettyä tallettajien suojaa korvaava järjestelmä. Jos talletuspankilla on sivukonttori ulkomailla, tiedot on lisäksi annettava sen jäsenvaltion virallisilla kielillä, missä sivukonttori sijaitsee.

Muuttuneista tiedoista on tiedotettava kaikille tallettajille, joita muutos koskee. Talletuspankki vastaa siitä, että sen ulkomailla olevat sivukonttorit antavat tiedot ja muutoinkin noudattavat asiasta annettuja säännöksiä.

61 d §. *Markkinointirajoitus.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä, jossa säädettäisiin vakuusrahasto- tai vastaavaa suojaa koskevan

tiedon käyttämistä markkinointitarkoituksiin. Ehdotettu säännös täydentäisi 82 §:n markkinointia koskevia säännöksiä.

Direktiivin 9 artiklan 3 kohdan mukaan jäsenvaltion on huolehdittava, etteivät talletuspankit tai luottolaitokset käytä suojajärjestelmää koskevia tietoja markkinoinnissaan tavalla, joka heikentää pankkijärjestelmän vakautta tai tallettajien sitä kohtaan tuntemaa luottamusta. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että suojajärjestelmästä annettavat tiedot eivät vastaa suojajärjestelmän todellista turvaa.

Suojajärjestelmiä voitaisiin käyttää myös kilpailukeinona, jolla yritetään houkutella tallettajia luottolaitoksesta tai valtiosta toiseen.

Ehdotuksen mukaan pankit voisivat käyttää toimintaansa esittelevässä markkinoinnissa tietoja ainoastaan omasta vakuusrahastostaan.

65 a §. *Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi pykälä talletusten suojaamisesta siinäkin tapauksessa, että talletuspankin toimilupa on peruutettu. Voimassa olevassa laissa ei tästä ole säädetty.

Toimiluvan peruuttamisen perusteet ovat 12 §:ssä.

Pankin lopettaessa pankkitoiminnan tai fuusioituessa, talletuspankissa olevat 50 §:n mukaiset talletukset on käytännössä myyty toiselle pankille. Ehdotuksen mukaan valtiovarainministeriöllä olisi oikeus määrätä ne maksettaviksi vakuusrahaston varoista, jos niitä ei makseta muualta.

Mikäli toimilupa otetaan pois talletuspankin hakemuksesta, on talletukset maksettava ensisijaisesti pankista ennen toiminnan lopettamista, jos lopettaminen ei johdu fuusiosta, selvitystilaan asettamisesta tai muusta syystä.

Mikäli toimiluvan peruuttaminen liittyy pankin selvitystilaan tai konkurssiin, maksettaisiin talletukset vakuusrahaston varoista sen mukaan kuin tässä laissa säädetään.

Voimaantulo- ja siirtymäsäännökset. Ehdotuksen mukaan laki tulisi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995. Talletusten suojan vientikielto olisi voimassa vuoden 1999 loppuun. Lakiin ehdotetaan lisättäväksi myös säännös, jonka nojalla tallettajien suojaa muuttuisi suomalaisten talletuspankkien Euroopan talousalueella olevien sivukonttorien osalta lain voimaan tullessa tämän lain mukaiseksi.

Pankkien maksamat kannatusmaksut pysyisivät vuoden 1995 osalta voimassa olevan lain

mukaisina. Vientikiellosta aiheutuva vakuusrahaston vastuun muutos ei vielä heijastuisi kannatusmaksuihin.

Sääntömuutokset on toteutettava marraskuun 1995 loppuun mennessä.

Lakiin ehdotetaan otettavaksi myös säännös, jonka nojalla lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin voitaisiin ryhtyä jo ennen lain voimaantuloa.

1.2. Laki ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa

7 a §. *Sivukonttorin lisäsuoja.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä Euroopan talousalueelta tulevan ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin tallettajien suojan täydennysosasta. Direktiivin 4 artiklan 2 kohdan mukaan sivukonttorilla tulee olla oikeus liittyä sijaintivaltion talletusten suojajärjestelmään, jos sijaintivaltion suoja on kattavampi kuin kotivaltion suoja.

Sivukonttori voi kuulua suomalaiseseen vakuusrahastoon, joka on velvollinen korvaamaan tallettajien sivukonttorissa olevat saamiset siltä osin kuin sivukonttorin kotivaltion suojajärjestelmä ei niitä korvaa, mutta kuitenkin enintään siihen määrään mitä korvataan luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvun mukaisesti.

Suomalaisen vakuusrahaston jäsenyyden edellytyksenä olisi, että kotivaltion suoja ei pidetä riittävänä verrattuna suomalaisen vakuusrahaston suojaan. Riittävyys tarkoittaa sekä korvauksen enimmäismäärää että suojan kohteena olevia talletuksia. Riittävyyttä mitattaessa ei saa ottaa huomioon vakaan toiminnan turvaamista, koska vakuusrahastosuoja ei koske ulkomaisten luottolaitosten tai sen Suomessa olevien sivukonttoreiden vakaata toimintaa.

Mikäli luottolaitos haluaa, että sen sivukonttori kuuluu Suomessa vakuusrahastoon tallettajien suojan täydennysosan osalta, tulee luottolaitoksen hakea asianomaisen vakuusrahaston jäsenyyttä. Tätä koskeva säännös ehdotetaan lisättäväksi lakiin. Jäsenyyttä haettaisiin suoraan vakuusrahastolta, koska ETA-alueelta tulevan sivukonttorin sijoittuminen Suomeen ei edellytä viranomaisen antamaa lupaa. Käytännössä suomalaisen vakuusrahaston on ennen sivukonttorin jäsenyyden hyväksymistä neuvoteltava yleisistä ehdoista luottolaitoksen koti-

valtion suojajärjestelmän ja valvovan viranomaisen kanssa.

Hakemusta käsittelevä vakuusrahasto voi hylätä hakemuksen, jos kotivaltion suoja voidaan pitää riittävänä. Riittävyys tarkoittaa sekä markkamääristä korvausta että korvattavia saamisia. Luottolaitoksen on esitettävä hakemuksessaan riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Tiedoista on käytävä ilmi ainakin se, minkälainen riski vakuusrahastolle voi aiheutua jäsenyydestä.

Ehdotuksen mukaan luottolaitos olisi velvollinen maksamaan vakuusrahastolle rahaston määräämän sivukonttorin liittymismaksun. Liittymismaksu olisi korvaus kaikista niistä kustannuksista, jotka vakuusrahaston hallinnosta on aiheutunut ja joista kaikki jäsenet ovat vastuussa. Vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden alkamiseen ja tiedotusvelvollisuuteen pätevät samat periaatteet kuin Suomessa kotipaikan omaavien talletuspankkien osalta.

Vakuusrahaston on saatava luottolaitokselta tai sen Suomessa olevalta sivukonttorilta tiedot niistä tallettajista ja talletuksista, joiden osalta vakuusrahasto on korvausvelvollinen. Vakuusrahasto ei saa antaa saamia tietoja edelleen muille kuin viranomaisille. Säännös vastaa luottolaitoslain 60 a §:n 4 momentin säännöstä.

7 b §. *Sivukonttorin erottaminen vakuusrahastosta.* Pykälässä ehdotetaan säädettäväksi luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin erottamisesta vakuusrahastosta. Direktiivin 4 artiklan 4 kohdan mukaan vakuusrahasto voi erottaa ETA-alueella toimiluvan saaneen luottolaitoksen sivukonttorin jäsenyydestään, jos sivukonttori ei noudata sitä koskevia tämän lain säännöksiä, sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä. Direktiivin mainituissa kohdassa edellytetään kuitenkin, että sivukonttoria ei saa erottaa ennenkuin vähintään 12 kuukautta on kulunut siitä, kun sivukonttorille on annettu varoitus.

Vakuusrahaston on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja sivukonttorin kotivaltion valvontaviranomaista. Vaikka sivukonttori olisi erotettukin vakuusrahastosta, ovat ennen erottamispäätöstä tehdyt talletukset suojan piirissä erääntymiseensä asti. Vakuusrahaston on ilmoitettava asiasta asianomaisille viranomaisille sekä julkisella kuulutuksella tallettajille vähintään suurimmissa valtakunnallisissa ja maakunnallisissa päivälehdissä.

9 §. *Sivukonttorin perustamislupa.* Voimassa olevan lain mukaan ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on kuuluttava Suomessa vakuusrahastoon, jos sen tallettajien saamisilla ei kotivaltiossa ole tallettajien suojajärjestelmää tai jos on, sitä ei Suomessa pidetä riittävänä. Säännös koskee sekä Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta että ulkopuolisesta valtiosta tulevia luottolaitoksia.

Direktiivin mukaan niin sanottujen kolmansista maista tulevien luottolaitosten sivukonttoreiden vakuusrahastokohtelun ei välttämättä tule olla samanlaista kuin Euroopan talousalueelta tulevien sivukonttoreiden. Direktiivin 6 artiklassa ei edellytetä, että luottolaitoksen sivukonttori olisi kuuluttava sijaintivaltion suojajärjestelmään. Direktiivin mukaan Euroopan talousalueen jäsenvaltion viranomaisten olisi vain tarkistettava, että kolmansista maista tulevalla luottolaitoksella on vastaava suoja kuin mitä direktiivissä säädetään.

Pykälän 1 momenttiin lisätään säännös muun kuin Euroopan talousalueeseen kuuluvasta valtiosta olevan luottolaitoksen sivukonttorin vakuusrahastojäsenyydestä. Jos luottolaitos on ilmoittanut aikovansa liittyä vakuusrahastoon, valtiovarainministeriön on pyydettävä vakuusrahaston jäsenyyttä koskevasta lupahakemuksesta lausunto myös siltä vakuusrahastolta, johon lupaa hakeva luottolaitos yhtiömuotonsa mukaan kuuluisi. Jos valtiovarainministeriö on katsonut sen kuulumisen vakuusrahastoon tarkoituksenmukaiseksi, ministeriö voi suostua hakemukseen määräämillään ehdoilla. Valtiovarainministeriöllä olisi myös oikeus päättää siitä, että sivukonttoria ei hyväksyttäisi vakuusrahaston jäseneksi. Lähinnä harkinnassa olisivat samat edellytykset kuin sivukonttorin luvassa.

9 a §. *Korvausvelvollisuus.* Voimassa olevaa periaatetta korvausten maksamisen alkamisajankohdasta ei muuteta. Näin ollen suomalaisen vakuusrahaston korvausvelvollisuus kolmansista maista olevan luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin tallettajien saamisista syntyisi vasta, kun luottolaitos on asetettu selvitystilaan tai konkurssiin. Vakuusrahasto voi maksaa tallettajien saamiset myös selvitysmenettelyn tai konkurssimenettelyn aikana. Korvaukset maksetaan Suomen markkoina.

Vakuusrahaston korvausvelvollisuus alkaisi siitä, kun se on saanut tiedon kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen konkurssiin tai selvitystilaan asettamisesta. Va-

kuusrahaston tehtävänä olisi huolehtia tiedon välittämisestä tallettajille. Tallettajille tieto siitä, miten he voivat turvata saamisensa, olisi annettava ainakin julkisella kuulutuksella.

Vakuusrahaston on saatava luottolaitokselta tai sen Suomessa olevalta sivukonttorilta tiedot niistä tallettajista ja talletuksista, joiden osalta vakuusrahasto on korvausvelvollinen. Vakuusrahasto ei saa antaa saamiaan tietoja edelleen muille kuin viranomaisille. Säännös vastaa sisällöltään 7 a §:n säännöstä.

9 b §. *Sivukonttorin erottaminen vakuusrahaston jäsenyydestä.* Lakiin ehdotetaan lisättäväksi uusi pykälä Euroopan talousalueen ulkopuolelta tulevan luottolaitoksen sivukonttorin erottamisesta suomalaisesta vakuusrahastosta.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voidaan erottaa vakuusrahaston jäsenyydestä, jos sivukonttori ei noudata tämän lain säännöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyksiä. Direktiivissä ei ole säännöksiä erottamismenettelystä silloin, kun sivukonttori tulee valtiosta, joka on Euroopan talousalueen ulkopuolella. Näin ollen erottamismenettelystä voidaan säätää kansallisesti. Kuulemismenettelyn osalta noudetaan hallintomenettelylakia (598/82). Ilmoitusmenettelyn osalta noudatetaan, mitä tässä laissa on vastaavan menettelyn osalta säädetty, kuitenkin niin, että ilmoitusvelvollisuus kuuluu ulkomaiselle luottolaitokselle.

13 §. *Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset.* Pykälä ehdotetaan muutettavaksi siten, että siihen otettaisiin vain säännöksiä, jotka koskevat sivukonttoreita niiden alkuperävaltiosta riippumatta.

Pykälän mukaan ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua siihen vakuusrahastoon, johon luottolaitos yhtiömuotonsa perusteella kuuluisi. Säännös koskee kaikkia sivukonttoreita.

Pykälässä säädettäisiin myös sivukonttorin oikeudesta erota vakuusrahaston jäsenyydestä. Rahoitustarkastuksen, Suomen Pankin ja kotivaltion valvontaviranomaisen tulisi ennen vakuusrahaston tai valtiovarainministeriön päätöksen tekemistä antaa lausunto asiassa. Erottamispäätöksessä voitaisiin antaa esimerkiksi määräyksiä talletusten suojan kestosta ja tallettajien saamisten maksamisesta.

Ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin Suomessa oleville asiakkaille on annettava tiedot tallettajien suojajärjestelmästä. Tiedot on oltava asiakkaiden saatavilla Suomen virallisilla kielillä. Tiedonantovelvolli-

suus vastaa sitä velvollisuutta, joka suomalaisilla talletuspankeilla on luottolaitostoiminnasta annetun lain 61 c §:n mukaisesti.

Voimaantulo ja siirtymäsäännökset. Ulkomaisten luottolaitosten on haettava Suomessa olevalle sivukonttorilleen vakuusrahaston jäsenyyttä tai eroa jäsenyydestä tämän lain mukaisesti viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995. Säännös koskee lain voimaan tullessa Suomessa olevia kaikkia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita. Sivukonttorin eroamiseen vakuusrahastosta sovellettaisiin tämän lain säännöksiä. Tallettajan suoja muuttuu kuitenkin korvausvelvollisuuden osalta lain voimaan tullessa tämän lain mukaiseksi.

1.3. Valtion vakuusrahastosta annettu laki

1 §. Valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n 1 momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaisten luottolaitosten Suomessa olevat sivukonttorit eivät kuuluisi enää rahastoon.

Ulkomaisten luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annettua lakia ehdotetaan muutettavaksi siten, että ulkomaisten luottolaitoksen sivukonttorin jäsenyys ei olisi enää pakollista talletuspankkien vakuusrahastossa. Euroopan talousalueen jäsenvaltioissa olevien luottolaitosten sivukonttorit voisivat liittyä siihen vain niin sanotun lisäsuojan osalta. Euroopan talousalueen ulkopuolisista valtioista tulevien luottolaitosten sivukonttoreiden osalta liittymiselle johonkin talletuspankkien vakuusrahastoista olisi haettava valtiovarainministeriöltä lupa. Tämän vuoksi on tarkoituksenmukaista, että jäsenyys valtion vakuusrahastossa ei myöskään ole pakollista.

Vakuusrahastolain muutokseen sisältyy siir-

tymäsäännös, jonka mukaan ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreilta peritään vuosimaksu vain niiltä kuukausilta, joina ne vuonna 1995 ovat kuuluneet valtion vakuusrahastoon.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

3. Säättämisjärjestys

Vakuusrahastolaki on säädetty valtiopäiväjärjestyksen 67 §:n mukaisessa järjestyksessä. Rahasto on lain 3 §:n mukaan valtiopäiväjärjestyksen 83 §:ssä tarkoitettu eduskunnan vastattavana oleva rahasto. Samalla se oli valtion talousarvion ulkopuolinen rahasto, josta oli säädettävä perustuslainsäätämisjärjestyksessä.

Ehdotukseen sisältyvät muutokset eivät muuta rahaston toiminnan tarkoitusta, toiminnan laajuutta, rahaston käytettävissä olevien varojen määrää tai rahaston organisaatiota eivätkä muutoinkaan vaikuta eduskunnan, valtioneuvoston ja valtion vakuusrahaston toimivalta- ja vastuusuhteisiin. Ehdotetut muutokset eivät siten koske sellaisia seikkoja, jotka muuttaisivat rahaston valtiosääntöoikeudellista asemaa. Näin ollen laki valtion vakuusrahastosta annetun lain muuttamisesta voitaisiin hallituksen käsityksen mukaan säätää normaalissa lainsäätämisjärjestyksessä.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/93) 57 ja 61 § sekä

lisätään 55 §:ään uusi 3 momentti, 56 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 60 a ja 61 a—61 d § sekä lain 6 lukuun uusi 65 a § seuraavasti:

55 §

Vakuusrahaston jäsenyys

Talletuspankin on ilmoitettava vakuusrahastolle ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla olevan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu.

56 §

Vakuusrahaston säännöt

Lisäksi säännöissä on mainittava ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin osalta vakuusrahaston jäseneksi ottamisesta, erottamisesta ja eroamisesta, vakuusrahaston liittymismaksun perusteista ja vakuusrahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

57 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien ja jäseninä olevien ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa vakuusrahaston jäseninä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annettussa laissa (379/92) tarkoitettua tukea tai vastaavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla, valtion vakuusrahaston johtokunnalla on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota ja valtion vakuusrahastoa edustava jäsen.

60 a §

Vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden alkaminen

Mikäli talletuspankki ei ole suorittanut tal-

letussopimuksen ja tämän lain mukaisesti talletuspankissa 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevia tallettajan erääntyneitä ja riidattomia saamisia, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitettua ilmoituksesta tai asiasta muutoin tiedon saatuaan tehtävä päätös siitä, onko talletuspankin vakuusrahaston suoritettava pankin tallettajien 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että 1 momentissa tarkoitettua saamisen suorittamatta jääminen on johtunut pankin maksu- tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet ole rahoitustarkastuksen arvion mukaan tilapäisiä ja että niistä on saatu riittävä selvitys.

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentin mukaisesta päätöksestään vakuusrahastolle, talletuspankille ja valtiovarainministeriölle sekä, jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, sivukonttorin sijaintivaltion valvovalle viranomaiselle ja suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi on talletuspankin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on oikeus saada 94 §:n mukaan salassa pidettäviä tietoja.

61 §

Korvattavat saamiset

Vakuusrahaston varoista suoritetaan 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevat ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan saamiset.

Vakuusrahasto ei kuitenkaan korvaa 1 momentissa tarkoitettuja toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisia eikä talletuspankin 73 ja 74 §:ssä tarkoitettuihin omiin varoihin luettavia eräiä tai saamisia, jotka perustuvat rikoslain 32 luvussa tarkoitettulla rikoksella saatuihin varoi-

hin. Jos edellä mainittua rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä, voi vakuusrahasto lykätä korvauksen maksamista tuomioistuimen lainvoimaiseen päätökseen asti.

Vakuusrahastolle syntyy saaminen talletuspankilta korvaamiensa 1 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta.

61 a §

Tallettajien saamisten suorittaminen

Tallettajan samassa talletuspankissa olevat 61 §:n 1 momentissa tarkoitettut saamiset suoritetaan Suomen markkoissa vakuusrahaston varoista. Pankin Euroopan talousalueella olevan sivukonttorin tallettajan saamiset korvataan suomalaisen vakuusrahaston varoista siihen määrään, mihin ne korvattaisiin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti, kuitenkin enintään määrään, johon vakuusrahaston suoja oikeuttaa.

Vakuusrahaston on maksettava tallettajille 1 momentissa tarkoitettut saamiset kolmen kuukauden kuluessa 60 a §:ssä tarkoitettusta rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen 60 a §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, lasketaan tässä momentissa säädetty määräaika selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Rahoitustarkastus voi myöntää vakuusrahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten suorittamiseen yhteensä kolme kertaa ja kerrallaan enintään kolme kuukautta. Myöntämisen edellytyksenä on, että vakuusrahaston lisäajan tarve perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja erityiseen syyhyn.

Jos vakuusrahasto ei ole korvannut tallettajalle 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua saamista tässä pykälässä säädettyssä ajassa, on tallettajalle syntynyt saaminen, jota tallettajalla on oikeus hakea vakuusrahastolta tuomioistuimesta.

61 b §

Suoritusvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Vakuusrahaston on annettava tieto 60 a §:ssä tarkoitettusta päätöksestä asianomaisen talletuspankin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös talletuspankin toimialueella il-

mestyvissä suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

61 c §

Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus

Talletuspankin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamisten vakuusrahastosuojasta tai vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

Talletuspankin on annettava 1 momentissa tarkoitettut tiedot myös sen ulkomaisen sivukonttorin sijaintimaan virallisilla kielillä.

61 d §

Markkinointirajoitus

Talletuspankki ei saa markkinoinnissaan käyttää omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla.

Talletuspankki saa käyttää markkinoinnissaan ainoastaan omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja.

65 a §

Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset

Päätäessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta voi valtiovarainministeriö samalla määrätä tallettajien saamiset suoritettaviksi sen vakuusrahaston varoista, johon talletuspankki kuuluu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Lain 61 a §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

Tämän lain voimaan tullessa talletuspankin Euroopan talousalueella olevassa sivukonttorissa olevan tallettajan saamiin sovelletaan 61 a §:n 1 momentin säännöksiä.

Vakuusrahastolle vuodelta 1995 maksettavaa kannatusmaksua määrättäessä ei tämän lain säännöksiä oteta huomioon.

Toimenpiteisiin tämän lain täytäntöön panemiseksi voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

Vakuusrahaston tästä laista aiheutuville sääntöjen muutoksille on haettava vahvistusta vuoden 1995 marraskuun loppuun mennessä.

2.

Laki**ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/93) 9 ja 13 § sekä

lisätään lain 2 lukuun uusi 7 a ja 7 b § sekä lakiin uusi 9 a ja 9 b § seuraavasti:

7 a §

Sivukonttorin lisäsuoja

Luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvun mukaiseen vakuusrahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien saamisen suojaa, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia yleisöltä ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin edellä mainitun lain mukaista vakuusrahastosuojaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen on haettava vakuusrahastolta jäsenyyttä Suomessa olevalle sivukonttorilleen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Vakuusrahaston on pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Vakuusrahasto voi hylätä hakemuksen, jos luottolaitoksen kotivaltion suojaa on pidettävä riittävänä.

Vakuusrahaston 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen antamassa päätöksessä on määrättävä siitä, mitä tallettajan saamisista ja mihin määrään Suomessa oleva vakuusrahasto korvaa ja mikä on luottolaitoksen maksettavaksi tuleva liittymismaksu.

Vakuusrahaston velvollisuus suorittaa 3 momentissa tarkoitetut tallettajien saamiset alkaa siitä, kun vakuusrahasto on saanut luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta tiedon kotivaltion suojajärjestelmän velvoittamisesta korvaamaan luottolaitoksen tallettajien saamiset.

Vakuusrahaston on ilmoitettava sivukonttorin tallettajille suoritusvelvollisuuden alkamisesta. Vakuusrahaston on julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava, sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava, mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

Edellä 5 momentissa tarkoitetun vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luot-

tolaitoksen toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

7 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahastosta

Jos 7 a §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, vakuusrahasto voi erottaa sen jäsenyydestään aikaisintaan 12 kuukauden kuluessa siitä, kun vakuusrahasto oli antanut sivukonttorille varoituksen. Vakuusrahaston on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua erottamispäätöstä tehdyt sivukonttorin tallettajien saamiset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

Vakuusrahaston on ilmoitettava erottamispäätöksestä rahoitustarkastukselle ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselle sekä julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä.

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava valtiovarainministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta sekä siltä vakuusrahastolta, johon talletuksia Suomessa vastaanottava sivukonttori on ilmoittanut haluavansa kuulua. Hakemukseen on liitettävä valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Valtiovarainministeriön on myönnettävä toi-

milupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja jos sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Valtiovarainministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. Valtiovarainministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa vakuusrahastossa määräämillään ehdoilla.

Sivukonttorilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipaikassa.

9 a §

Korvausvelvollisuus

Vakuusrahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen 9 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan ja vakuusrahastoon kuuluvan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla luottolaitostoiminnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevien tallettajien sellaisten saamisten suorittamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä. Saamiset voidaan suorittaa jo konkurssin tai selvitystilan aikana. Saamiset suoritetaan tallettajille Suomen markkoissa.

Vakuusrahaston korvausvelvollisuus alkaa siitä, kun vakuusrahasto on saanut tiedon luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen asettamisesta konkurssiin tai selvitystilaan.

Saatuun tiedon 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä vakuusrahaston on annettava siitä tieto asianomaisen sivukonttorin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen sivukonttorin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

9 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole

noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, valtiovarainministeriö voi erottaa sen vakuusrahastosta. Valtiovarainministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ulkomaisen luottolaitoksen 1 momentissa tarkoitetun sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille vakuusrahastosta erottamisesta. Sivukonttoriin ennen erottamispäätöstä tehdyt talletukset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun sivukonttorin on julkisella kuulutuksella, joka on myös julkaistava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

13 §

Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua vakuusrahastoon, johon kuuluvat asianomaisen luottolaitoksen yhteisömuotoa vastaavat suomalaiset talletuspankit.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi erota vakuusrahaston jäsenyydestä. Vakuusrahaston, tai 9 §:ssä tarkoitetun sivukonttorin osalta valtiovarainministeriön, on hakemuksesta myönnettävä luottolaitokselle ero vakuusrahastosta. Ennen eron myöntämistä on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista sekä lisäksi 9 §:ssä tarkoitettua sivukonttorin osalta vakuusrahastoa. Päätöksessä voidaan antaa eroamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamisten vakuusrahastosuojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista Suomen virallisilla kielillä.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Tämän lain voimaan tullessa vakuusrahaston jäsenenä olevalle ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorille on luottolaitoksen haettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 tämän

lain mukaista vakuusrahaston jäsenyyttä tai ryhtyä toimenpiteisiin jo ennen sen voimaantuloa.
ilmoitettava siitä eroamisesta.

Tämän lain täytäntöön panemiseksi voidaan

3.

Laki

valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1992 valtiolin vakuusrahastosta annetun lain (379/92) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

1 §

Rahaston tehtävä

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisen turvaamiseksi on valtion vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi. Rahastoon kuuluvat talletuspankit, joita jäljempänä kutsutaan pankeiksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Valtion vakuusrahastosta annetun lain 9 §:stä poiketen ulkomaisten luottolaitosten rahastoon kuuluvien sivukonttoreiden vuosimaksu peritään vuonna 1995 vain niiltä kuukausilta, joina ne ovat kuuluneet rahastoon.

Helsingissä 2 päivänä kesäkuuta 1995

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ministeri *Arja Alho*

1.

Laki**luottolaitostoiminnasta annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan luottolaitostoiminnasta 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1607/93) 57 ja 61 §
 sekä

lisätään 55 §:ään uusi 3 momentti, 56 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 60 a ja 61 a—61 d § sekä
 lain 6 lukuun uusi 65 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

55 §

Vakuusrahaston jäsenyys

Talletuspankin on ilmoitettava vakuusrahastolle ja rahoitustarkastukselle, millä tavalla sen ulkomailla olevan sivukonttorin tallettajien saamiset on turvattu.

56 §

Vakuusrahaston säännöt

Lisäksi säännöissä on mainittava ulkomaisen luottolaitoksen Suomessa olevan sivukonttorin osalta vakuusrahaston jäseneksi ottamisesta, erottamisesta ja eroamisesta, vakuusrahaston liittymismaksun perusteista ja vakuusrahaston korvausvelvollisuuden perusteista.

57 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa valtion vakuusrahastosta annetun lain (379/92) nojalla tai jos vakuusrahaston ottamalle lainalle on myönnetty valtion vakuusrahaston takaus, valtion vakuusrahaston hallin-

57 §

Vakuusrahaston hallinto

Vakuusrahastoa hoitaa siihen kuuluvien talletuspankkien ja jäseninä olevien ulkomaisten luottolaitosten valitsema valtuuskunta ja valtuuskunnan valitsema hallitus. Hallituksen jäsenistä ainakin yhden tulee edustaa vakuusrahaston jäseninä olevia ulkomaisten luottolaitosten sivukonttoreita.

Jos vakuusrahastolle on myönnetty tukilainaa tai muuta valtion vakuusrahastosta annettua laissa (379/92) tarkoitettua tukea tai vastavaa tukea valtion talousarviossa olevien valtuuksien nojalla, valtion vakuusrahaston johtokun-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

toneuvostolla on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtion vakuusrahastoa edustava lisäjäsen.

nalla on oikeus nimetä valtuuskuntaan ja hallitukseen valtiota ja valtion vakuusrahastoa edustava jäsen.

60 a §

Vakuusrahaston suoritusvelvollisuuden alkaminen

Mikäli talletuspankki ei ole suorittanut talletussopimuksen ja tämän lain mukaisesti talletuspankissa 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevia tallettajan erääntyneitä ja riidattomia saamisista, tallettaja voi ilmoittaa asiasta rahoitustarkastukselle.

Rahoitustarkastuksen on 21 päivän kuluessa 1 momentissa tarkoitettusta ilmoituksesta tai asiasta muutoin tiedon saatuaan tehtävä päätös siitä, onko talletuspankin vakuusrahaston suoritettava pankin tallettajien 1 momentissa tarkoitettujen saamiset. Suoritusvelvollisuuden määrittämisen edellytyksenä on, että saamisen suorittamatta jääminen on johtunut pankin maksu- tai muista taloudellisista vaikeuksista eivätkä vaikeudet ole rahoitustarkastuksen arvion mukaan tilapäisiä ja että niistä on saatu riittävä selvitys.

Rahoitustarkastuksen on annettava tieto 2 momentin mukaisesta päätöksestään vakuusrahastolle, talletuspankille ja valtiovarainministeriölle sekä, jos pankilla on ulkomailla sivukonttori, sivukonttorin sijaintivaltion valvovalle viranomaiselle ja suojajärjestelmälle.

Edellä 2 momentissa tarkoitettun rahoitustarkastuksen päätöksen toteuttamiseksi on talletuspankin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 61 §:n 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on oikeus saada 94 §:n mukaan salassa pidettäviä tietoja.

61 §

Tallettajien saamisten suorittaminen

Vakuusrahaston varoista on suoritettava Suomen markkoina ne selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen rahastoon kuuluvan talletuspankin 50 §:ssä tarkoitetuilla tileillä olevat tallettajien saamiset, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan pankin tai konkurssipesän varat eivät riitä. Vakuutusrahaston varoista ei kuitenkaan suoriteta tällaisella tilillä olevia toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisista.

61 §

Korvattavat talletukset

Vakuusrahaston varoista suoritetaan 50 §:ssä tarkoitettulla tilillä olevat ja tilille vielä kirjautumattomat maksujen välityksessä olevat tallettajan saamiset.

Vakuusrahasto ei kuitenkaan korvaa 1 momentissa tarkoitettuja toisen luotto- tai rahoituslaitoksen saamisista eikä talletuspankin 73 ja 74 §:ssä tarkoitettuihin omiin varoihin luettavia erii tai saamisista, jotka perustuvat rikoslain 32

Voimassa oleva laki

Rahaston varoja voidaan käyttää jo selvitystilan tai konkurssin aikana.

Ehdotus

luvussa tarkoitetulla rikoksella saatuihin varoihin. Jos edellä mainittua rikosta koskeva esitutkinta tai oikeudenkäynti on vireillä, voi vakuusrahasto lykätä korvauksen maksamista tuomioistuimen lainvoimaiseen päätökseen asti.

Vakuusrahastolle syntyy saaminen talletuspankilta korvaamiensa 1 momentissa tarkoitettujen saamisten osalta.

61 a §

Tallettajien saamisten suorittaminen

Tallettajan samassa talletuspankissa olevat 61 §:n 1 momentissa tarkoitetut saamiset suoritetaan Suomen markoissa vakuusrahaston varoista. Pankin Euroopan talousalueella olevan sivukonttorin tallettajan saamiset korvataan suomalaisen vakuusrahaston varoista siihen määrään, mihin ne korvattaisiin sivukonttorin sijaintivaltion suojajärjestelmän mukaisesti, kuitenkin enintään määrään, johon vakuusrahaston suoja oikeuttaa.

Vakuusrahaston on maksettava tallettajille 1 momentissa tarkoitetut saamiset kolmen kuukauden kuluessa 60 a §:ssä tarkoitetusta rahoitustarkastuksen päätöksestä. Jos talletuspankki on ennen 60 a §:ssä tarkoitettua päätöstä asetettu selvitystilaan, lasketaan tässä momentissa säädetty määräaika selvitystilaan asettamispäätöksestä.

Rahoitustarkastus voi myöntää vakuusrahastolle lisäaikaa tallettajien saamisten suorittamiseen yhteensä kolme kertaa ja kerrallaan enintään kolme kuukautta. Myöntämisen edellytyksenä on, että vakuusrahaston lisäajan tarve perustuu poikkeuksellisiin olosuhteisiin ja erityiseen syyhyn.

Jos vakuusrahasto ei ole korvannut tallettajalle 61 §:n 1 momentissa tarkoitettua saamista tässä pykälässä säädettyssä ajassa, on tallettajalle syntynyt saaminen, jota tallettajalla on oikeus hakea vakuusrahastolta tuomioistuimessa.

61 b §

Suoritusvelvollisuuden alkamisesta ilmoittaminen

Vakuusrahaston on annettava tieto 60 a §:ssä tarkoitetusta päätöksestä asianomaisen talletuspankin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamisensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava

Voimassa oleva laki

Ehdotus

myös talletuspankin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

61 c §

Talletuspankin tiedottamisvelvollisuus

Talletuspankin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamisten vakuusrahastosuojasta tai vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista.

Talletuspankin on annettava 1 momentissa tarkoitetut tiedot myös sen ulkomaisen sivukonttorin sijaintimaan virallisilla kielillä.

61 d §

Markkinointirajoitus

Talletuspankki ei saa markkinoinnissaan käyttää omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja rahoitusmarkkinoiden vakautta tai tallettajien luottamusta vaarantavalla tavalla.

Talletuspankki saa käyttää markkinoinnissaan ainoastaan omaa vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa koskevia tietoja.

65 a §

Talletuspankin toimiluvan peruuttaminen ja tallettajien saamiset

Päättyessään 12 §:n nojalla talletuspankin toimiluvan peruuttamisesta voi valtiovarainministeriö samalla määrätä tallettajien saamiset suoritettaviksi sen vakuusrahaston varoista, johon talletuspankki kuuluu.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Lain 61 a §:n 1 momentti on voimassa 31 päivään joulukuuta 1999 asti.

Tämän lain voimaan tullessa talletuspankin Euroopan talousalueella olevassa sivukonttorissa olevan tallettajan saamiin sovelletaan 61 a §:n 1 momentin säännöksiä.

Vakuusrahastolle vuodelta 1995 maksettavaa kannatusmaksua määrättäessä ei tämän lain säännöksiä oteta huomioon.

Toimenpiteisiin tämän lain täytäntöön panemiseksi voidaan ryhtyä jo ennen sen voimaantuloa.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

Vakuusrahaston tästä laista aiheutuville sääntöjen muutoksille on haettava vahvistusta vuoden 1995 marraskuun loppuun mennessä.

2.

Laki

ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ulkomaisen luotto- ja rahoituslaitoksen toiminnasta Suomessa 30 päivänä joulukuuta 1993 annetun lain (1608/93) 9 ja 13 § sekä
lisätään lain 2 lukuun uusi 7 a ja 7 b § sekä lakiin uusi 9 a ja 9 b § seuraavasti:

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

7 a §

Sivukonttorin lisäsuoja

Luottolaitoksen Suomessa oleva sivukonttori voi kuulua Suomessa luottolaitostoiminnasta annetun lain 6 luvun mukaiseen vakuusrahastoon täydentääkseen kotivaltionsa mukaista tallettajien suojaa, jos sivukonttori ottaa vastaan talletuksia yleisöltä ja sen kotivaltion suojaa ei voida pitää yhtä riittävänä kuin edellä mainitun lain mukaista vakuusrahastosuojaa.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun luottolaitoksen on haettava vakuusrahastolta jäsenyyttä Suomessa olevalle sivukonttorilleen. Hakemuksessa on oltava riittävät tiedot luottolaitoksesta ja sen kotivaltion suojajärjestelmästä. Vakuusrahaston on pyydettävä hakemuksesta Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Vakuusrahasto voi hylätä hakemuksen, jos luottolaitoksen kotivaltion suojaa on pidettävä riittävänä.

Vakuusrahaston 2 momentissa tarkoitettuun hakemukseen antamassa päätöksessä on määrättävä siitä, mitä tallettajan saamia ja mihin määrään Suomessa oleva vakuusrahasto korvaa ja mikä on luottolaitoksen maksettavaksi tuleva liittymismaksu.

Vakuusrahaston velvollisuus suorittaa 3 momentissa tarkoitetun sivukonttorin tallettajien saamiset alkaa siitä, kun vakuusrahasto on

Voimassa oleva laki

Ehdotus

saanut luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta tiedon suojajärjestelmän velvoittamisesta korvaamaan luottolaitoksen tallettajien saamiset.

Vakuusrahaston on ilmoitettava sivukonttorin tallettajille suoritusvelvollisuuden alkamisesta. Vakuusrahaston on julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava, mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

Edellä 5 momentissa tarkoitetun vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

7 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahastosta

Jos 7 a §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, vakuusrahasto voi erottaa sen jäsenyydestään aikaisintaan 12 kuukauden kuluttua siitä, kun vakuusrahasto oli antanut sivukonttorille varoituksen. Vakuusrahaston on kuultava luottolaitosta, rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ennen 1 momentissa tarkoitettua erottamispäätöstä tehdyt sivukonttorin tallettajien saamiset ovat suojan piirissä niiden eräntymiseen saakka.

Vakuusrahaston on ilmoitettava erottamispäätöksestä rahoitustarkastukselle ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselle sekä julkisella kuulutuksella, joka on myös julkistettava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä.

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava valtiovarainministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä Suomen Pankin ja rahoitustarkastuksen lausunto. Toimilupahakemukseen on liitettävä

9 §

Sivukonttorin perustamislupa

Luottolaitoksen on haettava valtiovarainministeriöltä toimilupa Suomeen perustettavalle sivukonttorille. Hakemuksesta on pyydettävä lausunto Suomen Pankilta ja rahoitustarkastukselta sekä siltä vakuusrahastolta, johon tal-

Voimassa oleva laki

valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Valtiovarainministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja jos sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Valtiovarainministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä.

Sivukonttorilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipaikassa.

Ehdotus

letuksia Suomessa vastaanottava sivukonttori on ilmoittanut haluavansa kuulua. Hakemukseen on liitettävä valtiovarainministeriön tarpeelliseksi katsomat asiakirjat ja selvitykset.

Valtiovarainministeriön on myönnettävä toimilupa, jos luottolaitoksen toiminta on vakaata ja jos sen julkinen valvonta on riittävällä tavalla järjestetty. Valtiovarainministeriöllä on oikeus antaa sivukonttorin perustamista, toimintaa ja valvontaa koskevia määräyksiä. *Valtiovarainministeriö voi päättää sivukonttorin jäsenyydestä suomalaisessa vakuusrahastossa määrittämällänsä ehdoilla.*

Sivukonttorilupa oikeuttaa harjoittamaan toimintaa yhdessä tai useammassa toimipaikassa.

9 a §

Korvausvelvollisuus

Vakuusrahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen 9 §:ssä tarkoitetun ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain sen Suomessa olevan ja vakuusrahastoon kuuluvan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla luottolaitostoiminnasta annetun lain 50 §:ssä tarkoitettuilla tileillä olevien tallettajien sellaisten saamisten suorittamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä. Saamiset voidaan suorittaa jo konkurssin tai selvitystilan aikana. Saamiset suoritetaan tallettajille Suomen markkoissa.

Vakuusrahaston korvausvelvollisuus alkaa siitä, kun vakuusrahasto on saanut tiedon luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaiselta luottolaitoksen asettamisesta konkurssiin tai selvitystilaan.

Saatuaan tiedon 2 momentissa tarkoitettua päätöksestä vakuusrahaston on annettava siitä tieto asianomaisen sivukonttorin tallettajille. Vakuusrahaston on myös julkisella kuulutuksella ilmoitettava siitä, mihin toimenpiteisiin tallettajien on ryhdyttävä saamistensa turvaamiseksi. Kuulutus on julkaistava myös suurimmissa päivälehdissä maan virallisilla kielillä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua vakuusrahaston velvollisuuden toteuttamiseksi on luottolaitoksen sivukonttorin toimitettava vakuusrahastolle tiedot tallettajista ja heidän 1 momentissa tarkoitetuista saamisistaan. Näitä tietoja vakuusrahasto ei saa antaa muille kuin viranomaisille, joilla on lain nojalla oikeus ne saada.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

9 b §

Sivukonttorin erottaminen vakuusrahaston jäsenyydestä

Jos 9 §:ssä tarkoitettu sivukonttori ei ole noudattanut tämän lain säännöksiä tai sen nojalla annettuja määräyksiä ja vakuusrahaston sääntöjä, valtiovarainministeriö voi erottaa sen vakuusrahastosta. Valtiovarainministeriön on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista ennen erottamispäätöksen tekemistä.

Ulkomaisen luottolaitoksen 1 momentissa tarkoitetun sivukonttorin on ilmoitettava tallettajille vakuusrahastosta erottamisesta. Sivukonttoriin ennen erottamispäätöstä tehdyt talletukset ovat suojan piirissä niiden erääntymiseen saakka.

Edellä 1 momentissa tarkoitetun sivukonttorin on julkisella kuulutuksella, joka on myös julkais-tava sivukonttorin toimialueella ilmestyvissä suurimmissa päivälehdissä, ilmoitettava mihin toimiin tallettajien on ryhdyttävä oikeuksiensa turvaamiseksi.

13 §

Tallettajien saamisen turvaaminen

Tallettajien saamisen turvaamiseksi on luottolaitoksen sivukonttorin, joka vastaanottaa talletuksia yleisöltä, kuuluttava luottolaitostoinnasta annetun lain mukaiseen liikepankkien ja Postipankki Oy:n vakuusrahastoon, jos luottolaitoksen kotivaltion lainsäädännössä ei ole säädetty vakuusrahasto- tai muuta vastaavaa suojaa tallettajille taikka jos tuota suojaa ei voida pitää riittävänä.

Sivukonttorin tallettajalle on annettava aina riittävät tiedot sivukonttorin talletajiin sovellettavasta suojajärjestelmästä.

Vakuusrahastolle suoritettava kannatusmaksu määrätään yleisön sivukonttoriin tekemien talletusten yhteismäärän perustella.

Vakuusrahaston varoja voidaan käyttää selvitystilaan tai konkurssiin joutuneen ulkomaisen luottolaitoksen osalta vain niiden sen Suomessa olevan sivukonttorin yleisölle tarjottavilla tileillä olevien tallettajien saamisen suorittamiseen, joiden maksamiseen selvitystilassa olevan luottolaitoksen tai konkurssipesän varat eivät riitä. rahaston varoja voidaan käyttää jo selvitystilan tai konkurssin aikana.

13 §

Sivukonttoreita koskevat yhteiset säännökset

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi kuulua vakuusrahastoon, johon kuuluvat asianomaisen luottolaitoksen yhteisömuotoa vastaavat suomalaiset talletuspankit.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttori voi erota vakuusrahaston jäsenyydestä. Vakuusrahaston, tai 9 §:ssä tarkoitetun sivukonttorin osalta valtiovarainministeriön, on hakemuksesta myönnettävä luottolaitokselle ero vakuusrahastosta. Ennen eron myöntämistä on kuultava rahoitustarkastusta, Suomen Pankkia ja luottolaitoksen kotivaltion valvontaviranomaista sekä lisäksi 9 §:ssä tarkoitetun sivukonttorin osalta vakuusrahastoa. Päätöksessä voidaan antaa eroamista koskevia tarkempia määräyksiä.

Ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorin on annettava tallettajilleen tiedot tallettajien saamisen vakuusrahastosuojasta ja muusta vastaavasta suojajärjestelmästä sekä aiemmin annettujen tietojen muutoksista Suomen virallisilla kielillä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Tämän lain voimaan tullessa vakuusrahaston jäsenenä olevalle ulkomaisen luottolaitoksen sivukonttorille on luottolaitoksen haettava viimeistään 31 päivänä joulukuuta 1995 tämän lain mukaista vakuusrahaston jäsenyyttä tai ilmoitettava siitä eroamisesta.

Tämän lain täytäntöön panemiseksi voidaan ryhtyä toimenpiteisiin jo ennen sen voimaantuloa.

3.

Laki

valtion vakuusrahastosta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 30 päivänä huhtikuuta 1992 valtiolin vakuusrahastosta annetun lain (379/92) 1 §:n 1 momentti seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

1 §

Rahaston tehtävä

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi on valtion vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi. Rahastoon kuuluvat talletuspankit ja ulkomaisten luottolaitosten yleisöltä talletuksia vastaanottavat sivukonttorit, joita jäljempänä kutsutaan pankeiksi.

Talletuspankkien vakaan toiminnan ja tallettajien saamisten turvaamiseksi on valtion vakuusrahasto, jota tässä laissa kutsutaan rahastoksi. Rahastoon kuuluvat talletuspankit, joita jäljempänä kutsutaan pankeiksi.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1995.

Valtion Vakuusrahastosta annetun lain 9 §:stä poiketen ulkomaisten luottolaitosten rahastoon kuuluvien sivukonttoreiden vuosimaksu peritään vuonna 1995 vain niiltä kuukausilta, joina ne ovat kuuluneet rahastoon.